

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ

**ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА – 2013:
трансформації в освіті зарубіжжя
та український контекст**

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнського науково-практичного семінару

м. Київ, 10 червня 2013 року

Семінар організовано лабораторією порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України в рамках НДР
«Порівняльний аналіз забезпечення якості загальної середньої освіти
в провідних країнах Європи та США» (2012 – 2014).
Державний реєстраційний номер 0112U001419

Київ
Педагогічна думка
2013

УДК 37.014.5(100+477)(082)
ББК 74.04я73
П24

П24

Педагогічна компаративістика – 2013: трансформації в освіті зарубіжжя та український контекст : матеріали наук.-практ семінару (Київ, 10 червня 2013 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / За заг. ред. О.І. Локшиної. – К.: Педагогічна думка, 2013. – 202 с.

ISBN 978-966-644-324-6

Матеріали збірника присвячено проблемам, які обговорювалися на науково-практичному семінарі «Педагогічна компаративістика – 2013» (Київ, 10 червня 2013 р.): методологічним орієнтирам порівняльно-педагогічних досліджень у світовому контексті, стратегіям розвитку зарубіжної шкільної освіти, актуальним проблемам професійної освіти та освіти дорослих у компаративістичній перспективі, зарубіжному досвіду підтримки обдарованості та сприяння творчим здібностям школярів, інноваційним технологіям в освіті зарубіжжя та України.

Для розробників освітньої політики, науковців, управлінців, викладачів, аспірантів, студентів.

Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за точність наведених фактів, цитат, власних імен, посилань на джерела та інших відомостей.

УДК 37.014.5(100+477)(082)
ББК 74.04я73

ISBN 978-966-644-324-6

© Інститут педагогіки
НАПН України, 2013
© Педагогічна думка, 2013

ЗМІСТ

Толузов О.	До читача.....	9
Локшина О.	«Педагогічна компаративістика-2013»: методологічне фокусування українських дослідників з порівняльної педагогіки.....	10
Рекомендації до виконання дисертаційних робіт у галузі порівняльної педагогіки.....		12
I. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ		
Вихрущ А.	Перспективи розвитку педагогічної компаративістики.....	15
Лещенко М.	Порівняльно-педагогічні дослідження зі спеціальності 13.00.10 «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті».....	17
Сидова В.	Концептуалізація компаративістичного підходу в сучасних історико-педагогічних дослідженнях.....	19
Теодорович А.	Професор Е. Епштейн про межі порівняльно-педагогічних досліджень.....	21
Цюра С.	До питання про особливості методології порівняльних педагогічних досліджень.....	23
Штампель Г.	Методологічний виклик порівняльним студіям управління розвитком професіоналізму в післядипломній освіті.....	24
II. ПЕДАГОГІЧНІ РЕАЛІЇ У ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКТИВІ		
Гоштанар І.	До питання керування в педагогіці Й. Гербарта.....	27
Кашперська-Юришин Н.	Історія шкільництва в Сербії до Першої світової війни.....	29
Терьохіна Н.	Історія Штоквіанського руху в Америці.....	31
Федчишин Н.	Актуальності реалізації ідей гербартианства в педагогічній думці Німеччини.....	33
III. ОСВІТНІ РЕФОРМИ ТА ІННОВАЦІЇ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ		
Вербицька С.	Визначення змістових особливостей освітньої політики як предмет дослідження вітчизняних та іноземних науковців.....	35
Загоруйко Л.	Функціонування омбудсмена з питань дискримінації у скандинавських країнах та Україні.....	37
Листопад О.	Стратегії розвитку інклюзивної освіти у Великій Британії.....	39
Мазуренко К.	Становлення неконфесійної релігійної освіти у Великій Британії.....	40

3

ПОРІВНЯЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 13.00.10 – «ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ»

Марія Лещенко

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
(м. Київ)

Інформатизація суспільства, що покликана розв'язати значну кількість важливих завдань сучасної освіти як на світовому рівні, так і на рівні окремих країн і регіонів, актуалізувала проблему підготовки вчителя до застосування ІКТ і ефективної педагогічної діяльності у навчальному комп'ютерно орієнтованому середовищі. Для українського освітнього простору в реаліях інформаційного суспільства набули особливої значущості й гостроти питання забезпечення високого рівня інформатизації освіти, що передбачає оволодіння педагогами уміннями впроваджувати в навально-виховні практики електронні навчальні ресурси, спілкуватися в Інтернеті й керувати проєктною діяльністю учнів із застосуванням ІКТ та інтегрувати ІКТ з предметними освітніми галузями.

Проблеми інформатизації освітнього простору перебувають у полі активних наукових пошуків вітчизняних дослідників. Розвиток науково-методичної бази, створення навчального комп'ютерно орієнтованого середовища відбувається за такими напрямками наукових досліджень: інформатизації та комп'ютеризації навчального процесу (В.Ю. Биков, М.І. Жалдак, А.Ф. Манако, Н.В. Морзе, О.В. Співаковський, та ін.); концептуальних педагогічних положень про дистанційне навчання (А.А. Андрєєв, Ю.М. Богачков, В.О. Жулкевська, А.П. Кудін, П.В. Стефаненко, та ін.); дидактичних властивостей використання комп'ютерних засобів навчання (Л.В. Васильченко, Є.С. Полат, Т.В. Руденко та ін.); вивчення зарубіжного досвіду інформатизації освіти (М.П. Лещенко, О.В. Овчарук); основ використання ІКТ у підготовці майбутніх учителів і педагогів до застосування ІКТ у навчальному процесі (В.Ю. Биков, М.І. Жалдак, Т.І. Коваль, А.М. Коломієць, Н.В. Морзе, В.В. Олійник, С.А. Раков, Ю.С. Рамський, С.О. Семеріков, О.М. Спирін, Ю.В. Триус, та ін.).

Метою таких досліджень має стати комплексний аналіз розвитку інформатизації освіти зарубіжних країн і обґрунтувати можливості застосування ідей позитивного зарубіжного досвіду у вітчизняному освітньо-педагогічному просторі. Наведемо типові задачі дослідження: схарактеризувати понятійно-термінологічне поле дослідження; здійснити історико-педагогічний аналіз розвитку процесу інформатизації освіти; з'ясувати сутність конвергенції тенденції

інформатизації освіти з іншими тенденціями її розвитку; схарактеризувати педагогічну взаємодію учителів з учнями в умовах інформатизації; окреслити можливості застосування зарубіжного досвіду щодо інформатизації у вітчизняній неперервній освіті.

Вірогідність результатів дослідження забезпечується правильно сформованою джерельною базою, яка має включати документи ЮНЕСКО, конститутивні державні документи про розвиток освіти і школи, державні стандарти вищої і середньої освіти, законодавчі акти та декларації в галузі освіти, документи Національних агенцій з питань компютеризації освіти, аналітичні наукові статті; матеріали інтернет видань з питань впровадження ІКТ у навчальні заклади, матеріали збірників щорічних конференцій з питань створення ІКТ середовища у педагогічних практиках; монографії та наукові збірники зарубіжних науковців з проблем дослідження, наукові праці (монографії, дисертації, статті) вітчизняних науковців; матеріали науково-практичних конференцій, присвячених проблемам розвитку ІКТ у педагогічній освіті; електронні ресурси, навчально-методичну документацію факультетів освіти зарубіжних навчальних закладів, звіти міжнародних та національних агенцій про розвиток ІКТ у освіті.

Досягнення поставленої мети та розв'язання визначених задач забезпечується застосуванням комплексу різних методів дослідження, зокрема: *метод історико-педагогічного аналізу* для встановлення хронології основних етапів становлення та впровадження ІКТ в освітні практики; *метод термінологічного аналізу*, що забезпечує розкриття сутності досліджуваних педагогічних явищ за допомогою виявлення та уточнення значень і смислів основоположних понять; *метод нарративу* для розуміння сутності особистісної рефлексії учасників проектів навчання і педагогічної взаємодії в умовах навчального комп'ютерно орієнтованого середовища, *аналіз, синтез та узагальнення* зарубіжного досвіду використання ІКТ для визначення методологічних орієнтирів створення навчального комп'ютерно орієнтованого середовища у вітчизняних навчальних закладах, *метод наукової екстраполяції*, що дає змогу визначити можливості застосування позитивного зарубіжного досвіду у вітчизняній педагогічній теорії й практиці, *метод моделювання* для з'ясування процесуальних особливостей і результатів навчання, *педагогічне опитування, інтерв'ювання, бесіди* з учителями, учнями, студентами, *спостереження* за використанням інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі з метою отримання даних про розвиток навчального комп'ютерно орієнтованого середовища у зарубіжних навчальних закладах.

Прикладом успішного розв'язання задач порівняльно-педагогічного дослідження зі спеціальності 13.00.10 – «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті» – є дисертація Капустян І.І. «Розвиток неперервної педагогічної освіти в Швеції». Актуальність вибраної теми зумовлена даними світового

економічного форуму про розвиток інформаційних технологій у різних країнах. Швеція очолює рейтинг за індексом мережної готовності (Global Information Technological Report 2012, Networked Readiness Index, NRI). Цю лідерську позицію у застосуванні ІКТ технологій у різних сферах соціуму Швеція утримує упродовж п'яти років (2008-2012 рр).

Виконана дисертація не вичерпує всіх аспектів досліджуваної проблеми. Продовження наукового пошуку за даною проблематикою можливо у таких напрямках: удосконалення змісту, форм і методів підготовки вчителів до застосування ІКТ у педагогічній діяльності, інноваційні технології, спрямовані на розвиток ІКТ-компетентності вчителів, підготовка вчителів до навчання дітей з особливими потребами і людей старшого віку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Капустян І.І. Розвиток навчального комп'ютерно орієнтованого середовища у неперервній педагогічній освіті Швеції: дис. к.пед.н.; 13.00.10 / І.І. Капустян. – Полтава, 2012. – 234 с.

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ КОМПАРАТИВІСТИЧНОГО ПІДХОДУ В СУЧАСНИХ ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Віта Садова

Криворізький педагогічний інститут

*ДВНЗ «Криворізький національний університет»
(м. Кривий Ріг)*

Резюме та впливовість історико-педагогічних розвідок усе частіше вимірюються загальногуманітарними чинниками, зокрема, використанням сучасних методологічних підходів, спільних для гуманітарних досліджень будь-якого напрямку. Для педагогіки як науки та педагогічних досліджень будь-якого спрямування й слугують діяльнісний, системний, акмеологічний, особистісно орієнтований, компетентнісний, синергетичний, ресурсний, задачний підходи. У цьому переліку чільне місце посідає компаративний вектор дослідницьких пошуків та компаративістичний підхід. Історико-педагогічна компаративістика постає від початку свого існування на рівні конкретних фактів та узагальнень (на окремі застосування елементів компаративістики натрапляємо в класичних працях М. Кустомарова, І. Крип'якевича, С. Сірополка, П. Юркевича). Нині ж в історико-педагогічній царині відбувається концептуалізація компаративістичного підходу завдяки працям А. Бойко, М. Ваховського, Б. Вульфсона, Н. Дічек, М. Євтуха, С. Золотухіної, Н. Побірченко, Т. Самоплавської, С. Сисоєвої, О. Сухомлинської.

